

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ НАУК УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ МІЖНАРОДНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДУ «ІНСТИТУТ МЕДИЦИНИ ПРАЦІ
ІМЕНІ Ю. І. КУНДІЄВА НАМН УКРАЇНИ»
АСОЦІАЦІЯ АРАБСЬКИХ ЛІКАРІВ В УКРАЇНІ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СТРАДІНЯ (ЛАТВІЯ)
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ СВ. ЦАРИЦІ ТАМАРИ (ГРУЗІЯ)
ПОЗНАНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ А. МІЦКЕВИЧА
(ПОЛЬЩА)
UKRAINIAN CHAMBER (США)**

**МАТЕРІАЛИ
І ВСЕСВІТНЬОГО КОНГРЕСУ З БІОЕТИКИ**

30 вересня 2025 року

Київ – 2025

ББК

М

Розміщується відповідно до рішення Вченої ради Київського міжнародного університету (протокол №2 від 29 вересня 2025 р.).

Матеріали Всесвітнього конгресу з біоетики, 30 вересня 2025 року / ПЗВО «Київський міжнародний університет». К.: КиМУ, 2025. 188 с.

Члени редколегії:

Мартиненко Світлана Миколаївна – проректор з науково-педагогічної діяльності Київського міжнародного університету, доктор педагогічних наук., професор

Данченко Тетяна Володимирівна – проректор з навчально-виховної роботи Київського міжнародного університету, кандидат юридичних наук, професор

Зарубінський Олег Олександрович – віцепрезидент з розвитку та інновацій Київського міжнародного університету, кандидат історичних наук, професор

Коляденко Ніна Володимирівна – завідувач кафедри психології та педагогіки Київського міжнародного університету, доктор медичних наук, доцент

Кушнерова Ірина Петрівна – в.о. директора Інституту лінгвістики та психології Київського міжнародного університету, доцент

Божук Богдан Степанович – в.о. директора ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМН України», член-кореспондент НАН ВО України, кандидат медичних наук, доцент

Кундієва Анастасія Вячеславівна – старший науковий співробітник відділу епідеміологічних досліджень ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМН України»

Адам Вахтанг Ахаладзе – ректор Університету імені св. цариці Тамари (Грузія), архімандрит, доктор медицини, професор

Єлена Колеснікова – керівник лабораторії психології, доцент кафедри психології здоров'я та педагогіки, провідний науковий співробітник Інституту громадського здоров'я Ризького університету імені Страдіня (Латвія), доктор психологічних наук, доцент

У збірнику подано статті та тези доповідей учасників конгресу, присвячені розкриттю актуальних проблем із біоетики медичної практики, клінічних досліджень і реабілітаційного процесу в умовах воєнної ситуації та післявоєнного відновлення в Україні, розвитку біоетики урбаністики, екології та інклюзії, репродуктивного здоров'я, охорони материнства і дитинства, а також філософсько-теоретичних і правових аспектів біоетики.

© КиМУ, 2025

ЗМІСТ

Archimandrite Adam V. Akhaladze. Bioethics in the context of the modern worldview space.....	7
Archimandrite Adam V. Akhaladze. Realities and dilemmas of surrogate reproduction.....	9
Беспалов В. П., Шопша О. Л. Подолання ПТСР у військових: ризик співзалежності та ресурс пари	12
Беленічев І. Ф., Утюж І. Г., Горчакова Н. В., Бухтіярова Н. В., Шумейко О.В., Клименко О. В. Аналітична філософія в фармакології – методологічний інструментарій для першого кроку до підвищення безпеки лікарської терапії.....	14
Бичкова С. А. Біоетичні аспекти лікування поранених військовослужбовців під час воєнного стану.....	17
Блажевич Ю. А., Серeda Є. Р. Біоетичні проблеми, котрі постають перед інтернами-психіатрами.....	20
Бульда В. І., Асаулюк Т. Ю. Біоетичні аспекти фізичної терапії при цукровому діабеті.....	22
Величко О. Б. Людність як осереддя професійної медичної емпатії.....	25
Голюк Є. Л., Поляченко Ю. В., Магомедов О. М. Біоетичні аспекти діяльності госпітальних банків кісткової тканини.....	29
Горенко Л.І. Феноменологічні аспекти біоетики в системі університетської освіти.....	34
Горчакова Н. О., Шумейко О. В., Клименко О. В. Фітотерапія як елемент біоетики у військовій медицині.....	39
Гусак П. Р. Природне право як підстава для позитивного права на життя.....	41
Джабара Т. Р. Біоетичні виклики в сфері репродуктивного здоров'я жінки в умовах воєнної та післявоєнної реальності.....	47
Джура О. Р., Матешук-Вацеба Л. Р., Пашкевич А. К., Зварич А. О. Здоров'я нації як важливий чинник її майбутнього розвитку..	48
Діденко І. А., Борейчук І. О., Марченко О. А., Куделя Л. А. Актуальні біоетичні питання у використанні відновлюваних джерел енергії.....	51

Добреля Н. В., Бершова Т. А. Досліди з використанням лабораторних тварин: правова база.....	55
Drevitska O. O., Butska L.V. Bioethical issues in the rehabilitation of patients with chronic pain syndrome.....	57
Древіцька О. О., Денисенко Д. Питання біоетики в роботі психотерапевта психіатричної клініки.....	61
Древіцька О. О., Макаренко С. М., Кузнецов І. В. Біоетичні проблеми в дитячій психіатрії.....	64
Drozdov V., Voznyuk O. , Drozdova I. Leading models of bioethics in medicine.....	67
Журавльова Л. В., Федоров В. О., Олійник М. О., Сікало Ю. К. Біоетичні аспекти застосування симуляційних технологій для викладання внутрішньої медицини під час воєнного стану...	69
Запорожан В. М., Ханжи В. Б., Доннікова І. А. Зцілення неорганічного, органічного й розумного: ноетичний підхід.....	72
Іщенко Ю. А. Біоетика в перспективі постгуманістичного мислення.....	80
Іщук Л. П., Грабовий В. М., Іщук Г. П. Національний дендрологічний парк «Софіївка» НАН України як терапевтичний простір.....	84
Калугіна С. М., Купновицька І. Г. Особливості комунікацій між лікарем і пацієнтом з позицій біоетики.....	91
Коляденко Н. В. Біоетичний вимір перспективного розвитку сучасної української науки.....	93
Linda Nauzere, Jelena Kolesnikova, Viktorija Perepjolkina, Pona Krone, Nikita Bezborodovs, Zane Gulbe, Ainars Stepens. Psychometric properties of the newly developed Personality Assessment Scales for Adolescents (PASA) in Latvia.....	96
Медведєв В. В. Всупереч моді: мозок залишається поза конкуренцією, а мізантропія сучасного технооптимізму не має емпіричних підстав.....	97
Мирошниченко М. С., Громко Є. А., Лазуренко В. В., Дядик О. О., Лященко О. А. Система «мати-плацента-плід» в освітньому процесі та науково-дослідній роботі в медичному університеті: етичні виклики в умовах воєнного стану.....	102

of a doctor-scientist. Scientific traditions required such a doctor to be impartial. The doctor must operate with facts and not take into account any other human values. A number of historical events forced a reconsideration of the technical model of medical ethics.

The sacred type model. The basis of the sacred model of medical ethics is the principle "When helping a patient, do him no harm." The sacred type model also has a number of shortcomings that the medical community will try to overcome: 1 The sacred type model deprives the patient of the ability to make decisions about his own life. In the event of cases for adhering to the principle of not doing harm to the patient, not telling the truth or the prognosis of the disease.

Collegiate model. According to the collegiate model, the doctor and the patient should see each other as colleagues who have a common goal: eliminating the disease and preserving health. In this model, mutual trust is the primary lever. However, different ethical, class, economic values and differences between people make the principle of common interests difficult to implement.

Contractual model. The contractual model bases the relationship between the doctor and the patient on a "contract". However, the concept of a contract must be given legal meaning. The term "contract" is interpreted symbolically. This is a set of virtues that the doctor and the patient adhere to: freedom, honesty, personal dignity, fulfillment of promises, justice. Unlike the technical model, the contractual model makes it possible to avoid immoral actions on the part of the doctor. Unlike the sacred model, the patient also has a certain moral obligation to adhere to the contractual model. In the contractual model, the doctor must take into account the patient's system of moral values. The patient has the right to choose to manage their life and health.

Журавльова Л. В.^а, Федоров В. О.^б, Олійник М. О.^с, Сікало Ю. К.^д

^ад.мед.н., професор, завідувач кафедри; ^бк.мед.н., доцент, доцент кафедри; ^вк.мед.н., доцент, доцент кафедри; ^дк.мед.н., доцент, доцент кафедри; кафедра внутрішньої медицини №3 та ендокринології; Харківський національний медичний університет; м. Харків, Україна

БІОЕТИЧНІ АСПЕКТИ ЗАСТОСУВАННЯ СИМУЛЯЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ДЛЯ ВИКЛАДАННЯ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНИ ПІД ЧАС ВОЄННОГО СТАНУ

У зв'язку з російською військовою агресією проти України проведення повноцінних офлайн-занять у прифронтовому Харкові стало неможливим. Через це з 2022 р. в освітньому процесі широко використовуються технології дистанційного навчання. Одним із таких інструментів є Європейський формат Clinical Case Discussion (CCD), який у класичному вигляді передбачає проведення занять у форматі безпосередньої взаємодії між викладачем та студентами. Однак в умовах воєнного часу ми адаптували цей метод для онлайн-формату, зберігши його ключові освітні та біоетичні переваги.

Незважаючи на відсутність особистої присутності студентів у клініці, збережено ключові елементи методу – інтерактивність, командне обговорення, структурований аналіз клінічного випадку та розвиток клінічного мислення. Така модифікація дозволила продовжити якісну підготовку студентів, попри фізичну неможливість зустрічей в аудиторії. CCD у дистанційному виконанні стає важливим елементом сучасного освітнього процесу, допомагаючи здобувачам освіти та молодим фахівцям занурюватися у світ реальних клінічних ситуацій, розвиваючи аналітичні здібності та впевненість у професійній діяльності [1, 2].

Метою роботи був аналіз біоетичних аспектів формату CCD, який використовували як елемент симуляційного навчання на практичних заняттях із внутрішньої медицини зі студентами 4 курсу.

Результати та обговорення. Адаптація CCD до онлайн-формату змінила не лише технічні аспекти проведення занять, а й висунула нові етичні виклики. Потрібно було розробити чіткі механізми захисту конфіденційності, виключити ризики неконтрольованого поширення клінічних матеріалів, а також зберегти атмосферу взаємоповаги та професійної комунікації в цифровому середовищі. При онлайн-адаптації CCD суворо дотримувалися основних біоетичних принципів.

Принцип конфіденційності та анонімізації даних – усі клінічні випадки були змінені або зашифровані з метою повного виключення персональних даних пацієнтів, що особливо важливо в онлайн-форматі з ризиком неконтрольованого поширення матеріалів.

Принцип «не нашкодь» – клінічна інформація подавалася так, щоб не завдати шкоди репутації чи психоемоційному стану пацієнтів. Виключалися будь-які коментарі, що можуть бути сприйняті як образливі чи знецінюючі.

Інформована згода пацієнта – у випадках використання матеріалів із залученням зображень, результатів обстежень чи інших медіа було отримано дозвіл пацієнтів або їх законних представників.

Принцип біоетичної ролі викладача – викладач виступає модератором дискусії, контролює дотримання етичних норм, запобігає дискримінаційним чи упередженим висловлюванням, своєчасно коригує обговорення.

До завдань викладача також входить протидія дискримінації – уникнення будь-яких проявів упередженості за ознаками статі, раси, сексуальної орієнтації, релігії чи соціального статусу.

Важливе місце в навчальному процесі займає формування етичної компетентності майбутніх лікарів, тому обговорення клінічних кейсів CCD включає розгляд не лише медичних, але й етичних рішень, що сприяє усвідомленню професійної відповідальності та розвитку готовності до реальної лікарської практики.

В процесі онлайн-адаптації CCD особливої ваги набуває роль викладача як гаранта дотримання біоетичних принципів – саме він формує безпечний простір для дискусії, контролює конфіденційність та недопущення дискримінації, а також спрямовує обговорення таким чином, щоб студенти не лише відпрацьовували клінічне мислення, але й розвивали етичну відповідальність.

Висновки. Інноваційні методи навчання, такі як CCD, залишаються ефективними засобами підготовки лікарів навіть у дистанційному форматі. Адаптація класичної очної методики до

онлайн-умов у прифронтовому Харкові дозволила зберегти навчальну та етичну цінність методу, забезпечивши безпечне й поважне ставлення до пацієнтів та формування етичної компетентності майбутніх фахівців. Ефективність методу значною мірою залежить від здатності викладача забезпечувати дотримання принципів біоетики у процесі навчання.

Список використаних джерел:

1. Журавльова Л.В. Досвід інтеграції європейських програм освіти у навчальний процес на кафедрі внутрішньої медицини. / Журавльова Л.В., Федоров В.О., Олійник М.О., Сікало Ю.К. / Матеріали XXI Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю в онлайн-режимі за допомогою платформи Microsoft Teams. - Тернопіль.-23-24 травня 2024.- с.100-101.

2. Федоров В.О. Впровадження Європейських освітніх практик у навчальний процес ХНМУ. / Журавльова Л.В., Федоров В.О., Олійник М.О., Сікало Ю.К., Fisher Martin, Benkel Julian. / Матеріали міжнародної конференції конференції «Актуальні питання педагогіки вищої медичної освіти».-Харків, 21.03.25.-с.204-205.

Запорожан В. М.¹, Ханжи В. Б.², Доннікова І. А.³

¹академік НАМН України, доктор медичних наук, професор, ректор Одеського національного медичного університету, ORCID 0000-0002-8387-3741; ²доктор філософських наук, професор, завідувач кафедри філософії, біоетики та іноземних мов Одеського національного медичного університету, ORCID 0000-0002-2441-094X; ³доктор філософських наук, професор, завідувачка кафедри філософії та україністики Національного університету «Одеська морська академія», ORCID 0000-0002-8504-1578; м. Одеса, Україна

ЗЦІЛЕННЯ НЕОРГАНІЧНОГО, ОРГАНІЧНОГО Й РОЗУМНОГО: НООЕТИЧНИЙ ПІДХІД

Концепт нооетики (або етики розуму) виник в 2004 році (автор концепту – В. М. Запорожан) як результат осмислення

Електронний збірник матеріалів
I Всесвітнього конгресу з біоетики, 30 вересня 2025 року
Статті та тези доповідей подані мовою оригіналу

Відповідальний за випуск

Н. В. Коляденко

I Всесвітній конгрес з біоетики: електронний збірник матеріалів I Всесвітнього конгресу з біоетики, 30 вересня 2025 року / Київський міжнародний університет. К.: КиМУ, 2025. 188 с.

Підписано до друку вересень 2025 р. Формат 60x84/18.

Папір офс. Гарнітура “Times New Roman”. Друк офс.

Друк. арк. 12.95

Зам. № 115.

Київського міжнародного університету

03179, Київ – 179, Львівська, 49

Видавництво «Київський міжнародний університет»

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до
Державного реєстру видавців, виготівників і розповсюджувачів
видавничої продукції
ДК № 978 від 08.07.2002 р.

03179 Україна, м. Київ, вул. Львівська, 49. т. (044) 424 64 88

Підготовлено
кафедрою психології та педагогіки КиМУ